

Vlaamse Regering

**Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van
oorlogsgedenktekens te Brugge**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, l, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009;

Gelet op het ministerieel besluit van 04 mei 2009 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen oorlogsgedenktekens te Brugge;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 01 oktober 2009,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

1° Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Het Bluijk der Gefusilleerden, gelegen te Brugge (Brugge), Kazernevest ZNR;

bekend ten kadaster:

Brugge, 2e afdeling, sectie B, perceelnummer 22M(DEEL).

2° Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Ruiterstandbeeld van Koning Albert I, gelegen te

Brugge (Brugge), Koning Albert I-laan ZNR;

bekend ten kadaster:

Brugge, 3e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) ZNR(DEEL).

3° Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Canadabrug met bizons ter herinnering aan de Canadese bevrijding, gelegen te

Brugge (Brugge), Leopold I-laan ZNR;

bekend ten kadaster:

Brugge, 8e afdeling, sectie M, perceelnummer(s) ZNR(DEEL).

4° Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Oorlogsgedenkteken voor de militaire en burgerlijke slachtoffers van Assebroek met uitsluiting van omheining, gelegen te

Brugge (Assebroek), Gaston Roelandtsplein ZNR;

bekend ten kadaster:

Brugge, 21e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) ZNR(DEEL).

5° Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Gedenkteken voor de militaire en burgerlijke slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog uit Sint-Kruis, gelegen te

Brugge (Sint-Kruis), Moerkerkse Steenweg ZNR;

bekend ten kadaster:

Brugge, 18e afdeling, sectie C, perceelnummer 657E(DEEL).

6° Wegens de artistieke en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Gedenksteen voor de militaire en burgerlijke slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog uit Sint-Andries, gelegen te

Brugge (Sint-Andries), Gistelse Steenweg ZNR;

bekend ten kadaster:

Brugge, 27e afdeling, sectie D, perceelnummer 185S6(DEEL).

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

1) Het Beluik der Gefusilleerden wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context:

Als zijnde de plaats waar 13 mannen tijdens de Eerste Wereldoorlog door de Duitse bezetter terechtgesteld werden, op verdenking van actieve hulp aan de

tegenstander. Dit oord getuigt aldus van het bijzonder harde Duitse bezettingsregime in België tijdens de 'Grote oorlog'.

Deze site lag tussen kazernesgebouwen en werd uitgekozen als de plaats om ter dood veroordeelden vóór het executiepeloton te brengen. Onmiddellijk na de oorlog werd beslist om dit 'Aurorahof' te behouden en om te vormen tot een herinneringsoord. Voor ieder terechtgestelde man werd een identiek zuiltje opgericht.

- Sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

2) Het ruiterstandbeeld van Koning Albert I wordt beschermd als monument, omwille van de:

- Artistieke waarde:

Als zijnde een indrukwekkend en artistiek waardevol ruiterstandbeeld van Koning Albert. Het bronzen beeld is het werk van de Brugse beeldhouwer Octave Rotsaert. Rotsaert realiseerde in zijn stad verschillende gedenkteken, die voor het merendeel als klassiek en gestileerd omschreven kunnen worden. Hij wordt geroemd omwille van zijn technische capaciteiten en wordt omschreven als een uitzonderlijk begaafd kunstbeeldhouwer, die er in geslaagd is op hoog Belgisch niveau te presteren.

- Historische waarde:

Als zijnde een ruiterstandbeeld voor Koning Albert. Na de Eerste Wereldoorlog werd Koning Albert heel vaak op oorlogsgedenkteken afgebeeld. In West-Vlaanderen werden 2 grootse ruiterstandbeelden voor de alom geliefde 'Koning-Soldaat' opgericht: in Nieuwpoort door de Nationale Oud-strijdersbond en in Brugge. Dat dit standbeeld van Brugge er gekomen is maar pas in 1954 werd ingehuldigd, is te wijten aan het grote ongenoegen over het stedelijke oorlogsgedenkteken van de Eerste Wereldoorlog en aan een bijzonder moeizaam proces om te komen tot de oprichting van een tweede stedelijk oorlogsgedenkteken. Het ruiterstandbeeld mag officieel niet als een tweede oorlogsgedenkteken bestempeld worden, maar moet opgevat worden als een bevrijdingsgedenkteken en een gedenkteken voor de immens populaire Koning.

- Sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

3) De Canadabrug met de bizons ter herinnering aan de Canadese bevrijding worden beschermd als monument, omwille van de:

- Artistieke waarde:

Als zijnde een brug met beelden die in zijn geheel als gedenkteken gaat fungeren. Het betreft een brug uit 1948 die opgedragen werd aan de bevrijders van de Stad Brugge en als 'Manitobabrug' of 'Canadabrug' werd ingewijd. Door de ijzeren balustrade met classicistische motieven wordt deze vaste boogbrug met vijf

overspanningen fraai afgewerkt. De 2 aanstormende bizons in brons op een ruw behouwen hardstenen sokkel maken er een artistiek heel waardevol geheel van. Rotsaert wordt omschreven als een uitzonderlijk begaafd kunstbeeldhouwer, die er in slaagde op hoog Belgisch niveau te presteren. De aanstormende bizons die Rotsaert creëerde voor de Canadabrug, zijn bijzonder overtuigend en stralen een soort oerkracht uit.

- Historische waarde, meer bepaald de militair-historische waarde en de historische context:

Als zijnde een brug met gedenktekens ter herinnering aan de bevrijding van de stad Brugge door Canadese eenheden. Hoewel er discussie blijft over de plaats waarlangs de eerste Canadezen de stad binnentrokken zijn, trokken langsheen een noodbrug op deze plaats vele Canadese eenheden op 12 september 1944 de stad Brugge binnen. Op voorstel van de burgemeester werd de nieuwe brug uitgekozen als gedenkteken voor de Canadese bevrijders en werd ze omgedoopt tot de 'Manitobabrug' of 'Canadabrug'.

- Sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

4) Het oorlogsgedenkteken voor de militaire en burgerlijke slachtoffers van Assebroek, met uitsluiting van de omheining, wordt beschermd als monument omwille van de:

- Artistieke waarde:

Als zijnde een gedenkteken, ontworpen door Gustaaf Pickery. Deze Brugse beeldhouwer realiseerde een uitgebreid oeuvre, waaronder een achttal oorlogsgedenktekens. Zijn stijl wordt als realistisch en natuurlijk omschreven. Hij portretteerde mensen steeds met veel aandacht en gevoel. De jonge vrouw in lang gewaad staat symbool voor België. Ze houdt een dode soldaat in haar armen, die een wapen en de Belgische vlag vasthoudt. In die soldaat is de zoon van Pickery te herkennen, zelf nog maar net van de oorlog teruggekeerd.

- Historische waarde:

Als zijnde het eerste oorlogsgedenkteken dat in West-Vlaanderen, en misschien ook in België werd opgericht en onthuld. Na de Eerste Wereldoorlog werd een ware 'monumentenrage' in gang gezet. De onthulling van dit oorlogsgedenkteken van Assebroek, de eerste in een lange rij, bracht dan ook veel volk op de been.

- Sociaal-culturele waarde:

Als zijnde het oorlogsgedenkteken dat als eerste de vraag naar subsidiëring van hogerhand losweekte. Naar aanleiding van de oprichting van dit gedenkteken werd duidelijk dat er vanwege de provinciale of nationale overheden normaliter geen subsidies voor gemeentelijke of parochiale gedenktekens verwacht konden worden.

- Sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

5) Het gedenkteken voor de militaire en burgerlijke slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog uit Sint-Kruis wordt beschermd als monument omwille van de:

- Artistieke waarde:

Als zijnde een oorlogsgedenkteken van de hand van de Brugse beeldhouwer Gustaaf Pickery. Pickery, die meerdere oorlogsgedenktekens realiseerde, werkte in een realistische en natuurlijke stijl. Hij werd geprezen voor de aandacht en het gevoel waarmee hij portretten vervaardigde.

Het betreft hier een rechtopstaande gedenksteen met een symbolisch beladen voorstelling in reliëf. De vrouw staat symbool voor de maagd van België, ze strekt een palmtak uit boven een soldaat die voor zijn vaderland het leven liet. Het is een sobere uitdrukking van rouw, geloof in de heropstanding en de overwinningsgedachte. Op de achtergrond verschijnt de figuur van Jules Delaplace, een burger uit Sint-Kruis die door de Duitse bezetter terechtgesteld werd.

- Historische waarde:

Als zijnde een gemeentelijk of parochiaal gedenkteken met expliciete aandacht voor de terechtstelling van één van haar burgers door de Duitse bezetter. Deze man wordt naar portret op het gedenkteken afgebeeld. Het gaat om Jules Delaplace uit Sint-Kruis die voor het vuurpeloton wordt afgebeeld. Samen met 2 andere mannen werd hij op 8 mei 1916 in de 'Aurorahof' in Brugge terechtgesteld.

Het is uitzonderlijk dat een burger heel herkenbaar op een gemeentelijk of parochiaal gedenkteken wordt afgebeeld.

- Sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

6) De gedenksteen voor de militaire en burgerlijke slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog uit Sint-Andries wordt beschermd als monument omwille van de:

- Artistieke waarde:

Als zijnde een oorlogsgedenkteken van de hand van de Brugse beeldhouwer Octave Rotsaert. Rotsaert, geprezen omwille van zijn hoge technische capaciteiten en omschreven als een kunstenaar die op hoog Belgisch niveau wist te presteren, realiseerde voor de stad Brugge verschillende oorlogsgedenktekens in brons. Hier betreft het evenwel een hardstenen gedenkmuur, met de halfverheven voorstelling van een gesneuvelde militair, die door zijn ouders, zijn vrouw en kind beweend wordt. Het gebruikte lettertype doet sterk denken aan de art nouveau.

- Sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 en 5 juni 2009 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006 en 18 september 2009).

Brussel, 26 -03- 2010

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS